

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DSW-WSS.055.3.2025.MKZ
Warszawa, 26 czerwca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 10070

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Poseł na Sejm RP Pani Marty Stożek w sprawie konieczności zmiany zasad przyznawania stypendiów socjalnych osobom, które z różnych przyczyn, często dramatycznych i niezależnych od nich, musiały zerwać więzi rodzinne i radzą sobie samodzielnie.

Szanowna Pani Poseł,

odnosząc się do przedstawionych w interpelacji Pani Poseł pytań w sprawie zmiany zasad przyznawania stypendiów socjalnych, przekazuję poniższe wyjaśnienia.

- 1. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie mechanizmu uznania samodzielności ekonomicznej studenta, niezależnie od wieku oraz kontaktów rodzinnych, jeśli student spełni co najmniej jedno z następujących kryteriów: – przez co najmniej 12 miesięcy pozostaje w zatrudnieniu i samodzielnie się utrzymuje; – przez co najmniej 12 miesięcy wynajmuje lokal mieszkalny lub jest zameldowany pod innym adresem niż rodzice/opiekunowie; – przedłoży opinię OPS lub organizacji społecznej potwierdzającą brak kontaktu oraz wsparcia ze strony rodziny; – przedłoży opinię psychologiczną lub lekarską o negatywnym wpływie kontaktu z rodziną na zdrowie psychiczne?**

Informuję, że w obszarze szkolnictwa wyższego finansowe wspieranie kształcenia studentów realizowane jest przede wszystkim poprzez system bezzwrotnych świadczeń dla studentów przyznawanych przez uczelnie ze środków przekazanych na ten cel z budżetu państwa.

Prawo studentów do świadczeń ma charakter powszechny, co oznacza że przysługuje studentom wszystkich uczelni zarówno publicznych, jak i niepublicznych, studiujących w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, niezależnie od wieku oraz według takich samych kryteriów i przez jednakowy okres.

Należy podkreślić, że podstawowym celem systemu bezzwrotnych świadczeń dla studentów, zdefiniowanym w art. 70 ust. 4 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, jest zapewnienie

powszechnego i równego dostępu do wykształcenia wyższego. Priorytetem jest zatem przyznawanie świadczeń o charakterze socjalnym (stypendiów socjalnych i zapomóg) w celu zabezpieczenia potrzeb studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), dalej: „ustawa PSWN”, sytuację materialną studenta ubiegającego się o przyznanie stypendium socjalnego co do zasady ustala się z uwzględnieniem rodziców oraz ich dochodów. Jednocześnie obowiązujące przepisy zawierają odpowiednie rozwiązania prawne umożliwiające ubieganie się o przyznanie stypendium socjalnego bez wykazywania dochodów rodziców przez studenta, który pozostaje w zatrudnieniu i sam się utrzymuje.

Zgodnie z art. 88 ust. 2 ustawy PSWN student, ubiegając się o przyznanie stypendium socjalnego, może nie uwzględniać dochodów rodziców jeśli nie prowadzi z nimi wspólnego gospodarstwa domowego oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) ukończył 26. rok życia;
- 2) pozostaje w związku małżeńskim;
- 3) ma na utrzymaniu dzieci, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy;
- 4) osiągnął pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej;
- 5) posiada stałe źródło dochodów i jego przeciętny miesięczny dochód w poprzednim roku podatkowym oraz w roku bieżącym w miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia oświadczenia o nieprowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych, jest wyższy lub równy 1.396 zł miesięcznie (netto).

Za źródło stałego dochodu mogą być uznane wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, a także m.in. renta po zmarłym rodzicu, renta inwalidzka, alimenty, cyklicznie zawierane umowy zlecenia, umowy o dzieło.

Należy podkreślić, że stypendium socjalne jest świadczeniem finansowanym ze środków publicznych, a zatem istotne jest, aby dystrybucja tych środków odbywała się na zasadach jednakowych dla wszystkich studentów oraz na podstawie przejrzystych i weryfikowalnych kryteriów, które zagwarantują, iż środki trafią do osób potrzebujących wsparcia. Niezbędne jest zatem odpowiednie udokumentowanie trudnej sytuacji materialnej, w której znajduje się student.

Obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w celu zmiany przepisów ustawy PSWN w proponowanym przez Panią Poseł zakresie. Wprowadzenie kolejnych przesłanek umożliwiających pominięcie dochodów rodziców (na których w świetle polskiego prawa rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny względem dzieci) przy przyznawaniu stypendium socjalnego wymagałoby szerszych analiz oraz konsultacji ze środowiskiem akademickim. Wypracowane rozwiązania z jednej strony powinny odpowiadać na rzeczywiste potrzeby studentów, z drugiej jednak strony muszą zapobiegać nadużywaniu prawa do otrzymywania świadczeń finansowanych ze środków publicznych poprzez dostarczenie uczelniom narzędzi umożliwiających ustalenie sytuacji materialnej studenta, zgodnie ze stanem faktycznym.

2. Czy rozważane jest wprowadzenie trybu interwencyjnego przyznania stypendium socjalnego na podstawie oświadczenia studenta oraz opinii specjalisty, z możliwością czasowego przyznania wsparcia na okres np. 6 miesięcy?

Zgodnie z ustawą PSWN przyznawanie świadczeń dla studentów jest zadaniem uczelni. Sposób dokumentowania sytuacji materialnej studenta jest przedmiotem regulacji zawartych w regulaminie świadczeń dla studentów ustalonym przez rektora w porozumieniu z samorządem studenckim (art. 95 ust. 1 pkt 3).

Do przyznawania świadczeń dla studentów stosuje się przepisy *Kodeksu postępowania administracyjnego*, w tym także przepisy dotyczące postępowania dowodowego zawarte w dziale II, rozdziale 4 tej ustawy (art. 75–79a). Źródła dochodów oraz utrzymania studenta i członków jego rodziny mogą być ustalane m.in. na podstawie oświadczeń, zaświadczeń właściwych organów lub innych dokumentów urzędowych. Ocena sytuacji materialnej studenta dokonywana jest przez organ przyznający stypendium na podstawie zebranych w danej sprawie dokumentów, a wszelkie wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy powinny zostać wyjaśnione w toku prowadzonego postępowania administracyjnego.

Należy mieć na względzie, że finansowe wspieranie kształcenia studentów z budżetu państwa realizowane jest przede wszystkim poprzez udzielanie bezzwrotnych świadczeń stypendialnych przyznawanych studentom przez uczelnie ze środków przekazanych na ten cel z budżetu państwa. Zatem proces wydatkowania tych środków musi odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób jawny i przejrzysty. Taki sposób wydatkowania środków publicznych to nie tylko wymóg prawny, ale także konieczność dla efektywnego i odpowiedzialnego zarządzania finansami państwa, budowania zaufania społecznego i osiągania celów publicznych.

3. Czy ministerstwo planuje ustawowe zobowiązanie uczelni do powoływania komisji ds. sytuacji kryzysowych studentów, złożonych z przedstawicieli akademickich, psychologów, pracowników socjalnych i prawników?

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego trwają obecnie analizy i dyskusje organizowane z udziałem środowiska akademickiego, których celem jest m. in. wskazanie inicjatyw i propozycji, które mogą przyczynić się do poprawy dobrostanu psychicznego wszystkich osób związanych z nauką i szkolnictwem wyższym w Polsce, w tym studentów. Wypracowane w dialogu rozwiązania powinny odpowiadać realnym potrzebom środowiska akademickiego i przyczynić się do wzmocnienia jego dobrostanu poprzez systemowe zmiany wspierające zdrowie psychiczne i budowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi.

4. Czy planowane jest wprowadzenie do ustawy definicji „studenta w sytuacji wykluczenia rodzinnego” oraz automatyczne objęcie takiego studenta pełnym wsparciem socjalnym?

Zadania dotyczące tworzenia podstaw dla podnoszenia jakości życia w zakresie spraw rodziny, pracy i zabezpieczenia społecznego należą do właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, odpowiedzialnego za politykę Rządu w tym zakresie.

Do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wpływały dotychczas sygnały ze środowiska akademickiego sygnalizujące konieczność rozpoczęcia prac nad zmianą przepisów w kierunku wprowadzenia do ustawy PSWN definicji „studenta w sytuacji wykluczenia rodzinnego”.

Niemniej, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wsparcia studentom będącym w trudnej sytuacji materialnej resort na bieżąco analizuje funkcjonowanie systemu świadczeń dla studentów, w tym pod kątem jego dostępności dla osób w trudnej sytuacji materialnej. Podejmowane są również działania mające na celu udoskonalenie systemu

i dostosowanie go do sytuacji społeczno-ekonomicznej studentów. Warto wskazać, że od 1 października 2024 r. wprowadzony został nowy sposób ustalania progu dochodu uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego. Obecnie kryterium dochodowe ustalane jest jako 45% minimalnego wynagrodzenia za pracę z roku poprzedniego. W konsekwencji w pierwszym roku obowiązywania przepisu, czyli w roku akademickim 2024/2025, wysokość dochodu uprawniająca do otrzymania stypendium socjalnego wzrosła z 1294,4 zł do 1570,5 zł (netto) na osobę w rodzinie (wzrost o 21 %), natomiast od 1 października 2025 r. kwota ta wzrośnie do 1908,9 zł (netto) na osobę w rodzinie. Nowy sposób ustalania progu dochodu do stypendium socjalnego, corocznie aktualizowany stosownie do wysokości minimalnej płacy, w większym stopniu uwzględnia warunki materialne rodzin w kontekście sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju.

5. Czy rozważana jest zmiana ustawy polegająca na wprowadzeniu zasady domniemania samodzielności finansowej studenta w przypadku prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego i zamieszkiwania poza domem rodzinnym, bez obowiązku dokumentowania dochodów rodziców?

Zmiana ustawy polegająca na wprowadzeniu zasady domniemania samodzielności finansowej studenta w przypadku prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego i zamieszkiwania poza domem rodzinnym, bez obowiązku dokumentowania dochodów rodziców, nie znajduje – w ocenie resortu – uzasadnienia.

Każdy student, który ubiega się o przyznanie stypendium socjalnego finansowanego z budżetu państwa zobowiązany jest do wykazania, że znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Obowiązek ten dotyczy zarówno studentów, którzy we wniosku o przyznanie świadczenia wykazują dochody rodziców i rodzeństwa, jak i studentów deklarujących samodzielność finansową. Sam fakt zamieszkiwania poza domem rodzinnym i samodzielne prowadzenie gospodarstwa domowego nie może być wyznacznikiem samodzielności finansowej studenta. W takiej sytuacji znajduje się wielu studentów kształcących się poza miejscem stałego zamieszkania, którzy pozostają na utrzymaniu rodziców. Wprowadzenie proponowanego domniemania samodzielności finansowej mogłoby prowadzić do przyznawania stypendium socjalnego studentom, którym rodzice, ze względu na dobrą sytuację materialną, mogą zapewnić środki utrzymania podczas studiów. Należy pamiętać, że środki budżetu państwa przeznaczone w danym roku na finansowe wsparcie studentów stanowią określoną pulę do rozdysponowania przez uczelnie na uprawnionych studentów, istotne jest zatem, aby wsparcie trafiało do osób najbardziej potrzebujących.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Maria Mrówczyńska
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.